

درسعادته یکی پوسته خانه قارشوسنده
دائرة مخصوصه در

محل اراده:

مشارقه

۱۳۲۶

دین، فلسفه، ادبیات، حقوق و علوم دین باحث هفته لق رساله در

مسلک مزه موافق آثار جدیدیه مع المنزوبیه قبول اولنور
در حج ایدیلیمین آثار احاده اولنور

افراط:

مؤسسلری: ابوالعلا زین العابدین - ح. اشرف ادیب

درسعادته نسخه سی ۵۰ پاره در

تاریخ تأسیسی:
۱۱ تموز ۳۲۴

قیریلدن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنیر.

درسعادته	سنه لکی	القی ایلغی
ولایاتده	۶۵	۳۵
ممالک اجنبیه ده	۹۰	۵۰
	۱۰۰	۵۵ غروشدر.

درسعادته پوسته ایله کوندریلیرسه ولایات بدلی اخذ اولنور.

عدد: ۶

۲۲۶ رمضان ۵ پنجشنبه ایلول ۱۸ ۳۲۴

برنجی سنه

ایتدیکي اسبابك ده تحققی ایتسی اوزرینه بیلرینی تفریق ایتك و طرفینك حقوقی صوك درجه محافظه ایتك حکام شرعك وظائفي جله سندنر . فی الواقع شوزمانلرده مسئله تاهلك سوء استعماله اوغرامش اولدینی ده قابل انكار دكلدر . هر درلو مزایای انسانیه دن محروم بر چوق کسه لر کوریورزكه کندیلرنده تشکیل عائلیه اهلیت و لیافت اولدینی حالده مجرد هوا وهوسنه تابع اوله رق کیف ما اتفق تاهل ایدیورلر . صكره بالطبع کینه میورلر . بعضیلری مجرد تجدید ذوق ایچون متصل تاهل ایدوب صكره ترك ایدیورلر . بعضیلری ده آلدقلى اوزوالی قادیلره درلواذا وجفا ایتدکاری حالده بر اقق ده ایسته میورلر . چونكه بر اقدقلى تقدیرده کندیلرندن نکاح ، نفقه وسائر کبی بر چوق شیلر ایستیه جکلرینی و بونلری ویرمه مکته مقتدر اوله میه جکلرینی بیلورلر ، اولجه ده قدر تحت نکاحلرنده بولنان اوزوالی بیچاره لری سورندیره رك هر درلو لذائذ انسانیه ومدنیه دن محروم بر اقیورلر .

فقط بوقصور حاشا شریعتده دکل ! شبهه سزكه بزده در . تربیه عمومیه ده کی نقصاندن ونکاحه متعاق اولان احکام شرعییه تمامیه عدم رعایتدن ناشیدر . زیرا شریعت اجدیه نکاحك صحتنده وبرروایتده لزومنده - یعنی فسخی عدم قبولنده - زوجك زوجیه نسبه ، دیانت و اخلاقده ، ثروت وصنعتده ، ودها بر چوق اوصافده کفو اولسنی شرط قیلدینی کبی تاهل ایتدیکي تقدیرده زوجیه سنه جور وجفا ایدجه کی وانی اتفاق واعاشه دن عاجز قاله جنی الحاصل حقوق زوجیتی ایضا ایدیه میه جکی متیقن اولان کسه یه دخی تزوجی حرام قیلشدر .

بناءً علیه اگر تربیه عمومیه منتظم بر حالده اولوبده طرفین تمامیه بوشرطلره رعایت ایتسدر بوکی مناسبتر احواله هیچده میدان قالماز . شو مناسبته نکاحك صفات وبعض آدابنی اجمالاً بیان ایدلم : نکاح : مهر ونفقه وسائره یه اقتدارله برابر حال اعتدالده سنت مؤکده در ، توقان حالده یعنی نفس ارتکاب زنادن منع ایدیه میه جك درجه ده نسایه اشتها زماننده واجیدر ، خوف جور یعنی حقوق زوجیتی لایقيله ایفاده قصور ایدجه جکندن خوف حالنده مکروه در ، حقوق زوجیتی ایضا ایدیه میه جکی متیقن اولدینی تقدیرده حرامدر و قبل العقد خاطبك [۱] مخطوبه یه [۲] نظر ایتسی و مخطوبه نك سن و مال جهتيله خاطبك دوننده و تربیه وادب وعفت و جمال حسبيله خاطبك فوقنده اولسی مندوبدر .

بناءً علیه تاهل ایتك آرزوسنده بولنان بر کیسه نك ایشه شو شرائط و اوصافی نظردقته آلمسی ، واکاکوره حرکت ایتسی لازمدر . خلاصه طالب زوج اولان بر آدمك اولا تزوجه طالب اولدینی قیز و یا قادینه کفائی ، مهر ، نفقه ، سکنا یه ، تشکیل عائلیه ، و حقوق زوجیتی تمامیه ایفایه قدرتی تحققی ایتلی ، و طرفین یکدیگرینی بکنیلدر . بونلر تحققی ایدرسه اولنلی تحققی ایتدیکي حالده تاهلدن صرف نظر

[۱] طالب زوج اولان ارکك

[۲] تزوجی طلب ایدیلان قادین

ایدوب امر تزوجك توقف ایتدیکي شیلری تحصیل ایدجه جك و شرائطنی اكمال ایلجه جك اسبابه توسل ایتلی ، بعده ینه کفوی اولدینی بر قیز و یا قادینه تزوج ایتلی . حکام شرعده بوبابده کی تقیداتی بر قاندها توسیع وتزیده همت ایتیلدر .

اگر بویله اولورسه حسب الایجاب امر طلاقك زوجك یننده اولسی مسئله سنه دخی هیچ کسه نك اعتراض ایتیه حق اولماز . شریعت اجدیه نك احکام سائره سی کبی بو حکمك دخی موافق مصلحت اولدیفنده ترده اصلاً محل قالماز حاشا قانون حریت وعدالت منافی اولدیفنده کیسه حکم ایدمه .

موسی فاضل

مواعظ

مقرری : مناستری اسماعیل حق افندی حضرتلری

محرری : سیروزلی ح . اشرف ادیب

درس : ۴۷ ۲۴ تموز ۳۲۴

صوکر ا بزده ایشه اول امرده اطاعت ایدجه جکز . اطاعتله مکلفز . اطاعت وظیفه مندر ، وظیفه اساسیه مندر . بر سلطان ، بر خلیفه که اجرای عدالت ایدیور ، هر ایشی اهلنه تودیع ایدیور ، ذره قدر انصاف وعدالتدن آریلایور ، اوکا اطاعت وظیفه اولمازی .

صوکر ا نه بیورور ؟ ایشه اصل در سمنه کلیورز :

[فان تنازعتم فی شیء فردوه الى الله والرسول]

شیمدی بویله اجمالاً معنی ویررز . صوکر ا ایلروده و قتمز اولورسه دها زیاده تفصیل اولنه جق . بو آیتلر پك مهمدر . هر بری بردستور کلی در ، بر قانون اساسی در . خارجنده هیچ بر شیء قالماز . مثلاً : اهلنه تودیع امور ایتك ... بو ، نره دن آلمش ؟ هب الله قانونندن آلمشدر . عدالتله حکم ایتك نه در ؟ ایکی خصم کله جك حاکمك حضورینه . اوراده سویلشه جکلر .

— حقك وارمی ؟ ایشه عدالت محکمه سی اكل .

دینیور . ارتق صیزیلیقه محل قالیری ؟ هرشی حر . یازه جق ، کزه جك ، تجارت ایدجه جك . کیسه قاریشه ماز .

بویله میدی اول ؟ بر آدم بریره کیسه میوردی . شهر ایچنده کزه میوردی . بر پولیس همان یاقه سنه چاتاردی . « بر خفیه ملوئنك شرینه دوشیمیم » دیه بیک درلو اعتنالر . نه صوری وار ، نه سؤال . ادنی بر پولیس عالی بر آدمی ژورنال ایدرسه ارتق او مملکتك حالی آ کلامی . آمان یارب ! بوقدر زمان فصل صومشز ؟ ایلک ایشلری اوایدی : پاره سی وارسه صیزدیرلر . یوق ایسه نره یه کیدرسه کیتسون ، بر طرفه نفی ایدرلردی . اونه کیلری عبرتین اولسون ، مسلکترینه سس چیقارلماسون .

پادشاه تکرار قانون اساسینك تطبیقنی امر ایتدی ده بومظالمندن قور تولدق . قانون اساسی که قانون الهی دیمکدر . انسانه انسانجه معامله ایدیللی . اسیر دکلز ، الله حر یاراتدی . نه ایش او یاورلر ، اومنسولر ؟

خود بخود خانہ کزہ کیر ، آیلق آلہ مازسک . خانہ کدن چیقارہ مازسک .
 نیچون ؟ .. نہ یاوردر ، منسوبدر ..
 آمان یارب آمان . بیکلرہ شکر . بوظالم لک پنچہ سندن بزی قور تاردک ! ..
 بودرجه رزالتہ باشلامشردی ملعونلر . بتون انسانلری حیوان
 مرتبہ سنہ قویعشلردی . ایستہ دکلری کبی قوللانیرلردی . کیسه برشی
 دیه من . هیچ کیسه سس چیقارہ من . محاکمہ عاجز . هریره ظلم
 سرائت ایتش . هرطرفہ قهر وتدمیر اوغرامش . مظالمدن آزاده
 هیچ برشی ، هیچ برخل یوق .

بو ، انسانیت می ؟ اللهم امر ایتدیکی عدالتدن آیریلق نہ قدر
 جانواراق ! .. [الله ..] چوق ایشیدیرلر ، لکن ایمانلری قوتلی در . حسب
 البشریه برکنہ ایدر . قرق پیله برظلم ایدر . لکن نادم اولور . سیئہ
 قارش بیك درلو حسنات ایشلر . کجه کوندوز عاقبتی دوشنور .
 دفتر اعمالی سیئات ایله تولدیرمق ، ایمان اهلک کاری میدر ؟
 — بکا زوال یوقدر ! .. [مالنا من زوال]

فکرندہ بولونغان ظلم یاپہ ماز . بونلر ایسه کندیلری ایچون زوال
 تصور ایتیلردی . او آرامکاه مظالمی کندیلری ایچون ایدی براستنادکاه
 ظن ایتیلردی . فقط قهر ربانی برصاعقه قیامت شکندہ بینلرینه
 اصابت ایتدی . مجاسلرینی پریشان ایلدی . دبدبہ لرینی ییقدی . طنطنہ .
 لرینی سوندیردی . کندیلرینی حقیر و ذلیل ایتدی . چامورلرہ آتدی .
 مظلوملری صوقدقلری اوقاراکلق یرلرہ کندیلرینی الله صوقدی .
 معصوملر زندانلردن چیقدی ، حریت سرائلرینه کچدی . ظالملر
 سرائلردن دوشدی ، زندانلرہ طیقلدی .

[فاعتبروا یا اولی الابصار !] دنیاده بونی یاپان الله محکمہ کبراده
 نلر یاپماز .

ملعونلر کندیلرینی — حاشا — مالک الارض ظن ایتیلردی . ملیونلرجه
 انسانلری آیاقلری آلتہ آلمشلردی . شادلری کچدیلر . فرعونلرہ
 میدان او قودیلر . اولیہ دیورلردی :

— جزا ، جزا ... نہ دیمک جزا ؟ بزه قارش بویله شی اولورمی ؟
 جزا عادیلرہ قارش اولور . هیچ بزم کبی بیوکلرہ جزا ایدہ جک وارمی ؟
 بز هرکسه تسلط ایدرز . بزه قارش سوز چیقارمق اولماز .
 بز بوملکتلرک حاکمی بز . سز بزم اسیرمن . قولالریکیز المزدہ .
 ایستدیکمز یرہ سزی کتورر ، ایستدیکمز کبی قوللانیرز ...

بویله ملعونلر . اعتقادلرنجه کندیلرینه جزا ایدہ جک یوق .
 سؤال ایدہ جک یوق . بومظالم ، ملتک جکرکاهنه قدر ایشله مشدی . اول
 درجه جانہ قصد ایتدیلرکہ ذره قدر کندیلرندہ الله قورقوسی اولمینی
 آکلاشلدی . عاقبت الله عظمت و جلالنی کوستردی . خانمالرینی
 پریشان ایتدی . باشلرینه قیامت قوپدی . استبداد عالمی کوکندن
 ییقدی . بتون اوجبارہی خاک ایله یکسان ایلدی . ملتک انتقامنی
 آلدی . [ان الله عزیز ذو انتقام]

الله تعالی حضرتلری جله من حقندہ سعادت و سلامتی پایدار ایله !

ذره قدر فکر معدت خلافتدہ حرکت ایدنلری اعنت ابدیہ کرفتار
 ایله ، یارب ! .. آمین ! .. ثم آمین
 شیدی کل باق ، قانونی نرہدہ الله کوسترر بزه . شورای امتک ،
 اصول اداره نک روحی بو آیت در . امر وفرمان بیورور الله :
 — اولاً نفسکده کیسه نک حق وارسه ادا ایت . ثانیاً قدر نک
 یتدیکی قدر اجرای معدتہ چالیش . مادام کہ سنی حاکم یامشملر
 عدالتلہ حکم ایت . ای یه : ای ، فنا ، حق یه : حقلی ،
 حقسره : حقسز ، دی .

بویله ایدی او اجلہ اصحاب کزین . بویله ایدی او اعظم رجال
 دین ! عادی برشیدہ بیله ذره قدر بوقاعدہ معدتدن آیریلانلردی .
 بردفعہ حضرت حسن افندمرہ چوجقلر مہاجعت ایتدیلر ، بر
 سطر یازی یازدیلر :
 — عجاہانکیزک کی دها کوزلدر ...

دیہ حضرت حسنہ صورہ جقلر . اونی حکم یاپہ جقلر . هانیسا
 چوجقلر ادعا ایدرلریا : — بن سندن دها کوزل یازارم ... اوتہ کی :
 — خایر ، بن دها کوزل یازارم ! .. چوجقلر بویله برادعاده بولمشلر .
 حضرت حسن افندمری حکم یاپیورلر .
 « حاکم » باشقہ در . طرف حکومتدن نصب اولنورسہ اوکا « حاکم »
 دیرلر . فقط ایکی کیشی پینلرنده کی منازع فیہ برمشلہی بالرضا برذاتک
 نظرکاه حلنہ عرض ایلرلرسہ اوزانہ « حکم » دینیر . « حکم » تعبیر
 قرآن در . [فابمشوا حکماً ..] زوج ایله زوجہ پینندہ برحکم ، بر آراجی
 تعیین ایدیکز ، اونلری اوزلاشدیرمغه چالیشسون . اولیہ یا ، بعضاً
 زوجین پینندہ منداقرت اولور ، کچینہ منلر . همان براقیدہ قالدیشیر .
 قادین ده : — بنی براق ... دیہ فریاده باشلار . همان اورابطہی بوزماملی .
 [فابمشوا حکماً من اهلہ و حکماً من اهلہا ..] ایکی کیشی آرایہ
 کیرملی . بر حکم ارکک طرفندن ، بر حکم قادین طرفندن کوندیرملی .
 بونلر اصل سبب منافرتی تدقیق ایتلی . اتفاقہ دعوت ایتلی .

ایشته حسن افندمرہ یازیلرینی کوستردیلر : — هانکیمزک دها
 ای ؟ دیدیلر .

حضرت علی افندمرہ اوراده بولوندی . آلدی حضرت حسن التہ
 یازیلری باقسون : — اوغلم ، دیدی ، اما ای دقت ایت .
 حضرت حسن . چوجق دها . مکلف دکل هنوز . سکز ، اون
 یاشندہ . باباسی درس ویریور : — اوغلم ، سن حکم ایدہ جکسک .
 الله یارین یوم قیامتہ صورہ جق . ندایسہ طوغرو ، اونی سبویله .
 یازیزی ای اولانہ : فنا ! دیہ . یازیزی فنا اولانده : ای ! دیہ .

بیلیرکہ حسن بونی یاپماز . لکن هرکسه درس اولسون . بعضاً
 بزم تسلی اولورز : عدلیہدہ حاکم اولماشم ، دیہ . فقیر کندی حقمده
 سوبیلورم . بیوک شی حاکمک . نلر ایشیدییورز ، ندیولسز معاملتہ
 واقف اولیورز . بونلری ایشتدکجه جد اولسون ، حاکم اولدم ، دیہ
 متسلی اولیوردم . وقتاکہ بوروایتی کوردم ، قورقدم . واقعا حاکم
 دکلم ، فقط امتحانلردہ بولنورم . اولورکہ (۱۰) نومرو آلہ جق افندی یه

— نہ یاہیم ؟ امیر سوء استعمال ایدر . بولسز یرہ بزی سوق ایدر .
اووقت ینہ اطاعت ایدہمی ؟ ..
یوق ، اووقت اطاعت اولماز . [لاطاعة لبشر فی معصية الله]
الله معصیت اولہ حق پرده بشرہ اطاعت اولماز . [انما الطاعة فی المعروف]
طاعت آنجی معروفہ در . شرعاً معروف ، عقل سلیم قبول ایتش ،
معقول ، طوغری ، عین حقیقت ، عین حکمت ، مقتضای عدالت ...
بویله شلرہ اولور اطاعت .

بونئ نذوقت بیوردی افندمز ؟ بر حدیث شریفک صوکی در بو .
اولی وار . رسول اکرم افندمز حضرتلری اصحاب کرامدن برجاعتی
بر ذاتک معینہ ویردی . یعنی انصار کرامدن « علقمہ » نامندہ بریسنی
امیر یابدی . مأموراً بریرہ کوندردی . واونلرہ دیدی کہ :

— هرکیم امیره اطاعت ایدرسہ بکا اطاعت ایدر . هرکیم امیره
عاصی اولورسہ بکا عاصی اولور . امیریکزه اطاعت ایدیکز .

بویله تنبیہ ایتدی . کتدیله . بریرہ واردیلر . بر مأموریتله کیدیو-
رلردی . برغزایہمی ، برشی تحقیقندمی ، دینی نشر ایتکدی ؟ .. حاصلی
مأموراً کیدیورلردی . آچیقندن آچیفہ یازمايورلر . وقتاکہ بریرہ
واردیلر . « علقمہ » اسمندہ اولان امیرلری نصلسہ برشیدن طولایی
بونلرہ کوجندی . غضبہ کلدی . بونک اوزرینہ :

— هایدی باقمہ ، دیدی ، اودون طویلایک .

— نیچین ؟

— نه یه صورارسکز ؟ پیغمبر امر ایتدیکی کہ بکا اطاعت ایدہ جکسکز .

— پکی . طویلایلم .

— برخیلی اودون طویلادیلر . کتیردیله .

— هایدی شیدی بونلری یاقک !

— پکی ! یاقدی . نه اولہ جق ؟

— هایدی باقمہ شیدی ایچینه کیرک !

— نه یه ؟

— اطاعتہ بورجلو دکلیسکز ؟ ماهدی وار

اخطار

کثرت مندرجاتہ مبنی بر قاج هفته در اصول فقہ درسارندن درج
ایتمک ممکن اولہ مایور . اولسہ بیله هفته در بر ایکی صحیفہ ایله بواثر
جسیم و معتبرک کالی سندلرہ متوقف صوکر بوعلم عالی ، دارالفنون و حقوق
وسائر مکاتب عالیہ در تدریس ایدیلدیکی جهتله طلبہ نک دائماً النده بولنه .
بیله جک بر قطعہ در اولسی در لازم . ایشته بوملاحظات خالصانہ یه
« بنی ان شاء الله تعالی کله جک نسخہ دن اعتباراً صراط مستقیمہ نصفی
قطعہ سندہ اصول فقہ درسارینہ مخصوص آیریحہ برر فورمہ علاوہ
ایدیلہ جکدر .

(۹) ویررم . قصداً اولماز یا . طقوزله اونئ ، سسکزلہ یدی بی آیرمق
قولای برشی دکل . مکتب عالمندہ بعضاً بر نومرونک بیوک تأثیری اولور ،
بر نومرو ایچون صنف چکمه من اولور ، برسنه دها قالیر صنفده ، یا خود
استحقاقندن فضلہ بر نومرو ویریلر . حاصلی بر حقسزلق اولہ بیلر ،
اونک ایچون بوروایت ، بنی | دوشوندوردی .

چو جلق بو . ادعا ایتشلر :

— بزم یازم ای .

— یوق ، بزمکی دها ای ،

ایکیسی در حکمک اغزینہ باقورلر . عجبا هانکیسنک کی بی ترجیع
ایدہ جک . چونکہ نتیجہ حکمدہ بریسی سسونه جک ، بریسی محزون
اولہ جق . غایہ سی در بوندن عبارت . اولیله امور ناسہ بر تأثیری یوق .
اولیله ایکن : — دقت ایت اوغلم . دیور ، خاطرہ ، کولکله باقمہ ! ...

بو ، بر عبرت در . بیوک بردرس در . قولای دکلدر حق تقریق .
مادامکہ برشیده سکا صلاحیت ویریلش ، صوک درجه اعتنا ایله اوخدمتی
حسن ایفایہ چالشلیسک . واقما خطادن سالم اولق بشر ایچون ممکن
دکل . فقط ممکن مرتبہ توقی ایتلی . قصداً یا بامالی . خطالر بلکہ عفو
اولور . جناب حقک عفو و کرمنہ صیغنز . ذاتاً بر درجه یه قدر
خطا معفودر .

— [رفع ...] . — حدیثده بویله وارد اولمش . — بو امتدن
خطا ونسیان مرفوعدر . جزالندیرمیه جق ربم تعالی . عقاب ایتیمه جک
جناب مولا . کیلرہ ؟ اونوتانلرہ ، خطا ایدنلرہ . اونوتمش یا خود خطا
ایتمش اولورسہ مسئول اولمایه جق ...

لکن دیگر احادیث دلالت ایدرکہ بومطلق دکلدر . وسی بی تدیکی
قدر چکندکدن صوکر خطا ایدرسہ او وقت معفودر . فقط اهمیت
ویرمز ، اونوتور ، صوکر یا کلش بر حکم ویررسہ ... بوندن البت
مسئولدر .

بیلیم قاج سنہ اول بر کتابده کورمش . اولیله بللہ مش . اوزرندن
زمان کچدیکی ایچون پکده ایی خاطرندہ یوق . فقط تکرار باقمده
اوشدنیر . ایی ، فنا خاطرندہ قالدینی کبی بر حکم ویرر . بو حکم ، یا کلش
اولورسہ ... مسئول اولماز ای او ؟ .. مفتی اولان کیمسه هر دفعه سندہ باقمه جق .
هر فتوی ویردکجه مرجعہ ، مأخذینہ مراجعت ایدہ جک . انساندر
چونکہ . اولورکہ یا کلش بللہ مش اولور . انسان ایچون کندینہ کونونک
اولماز . دائماً عجزینی بیله جک . اونوتقندن صاقینہ جق . خطادن
چکنہ جک . الحاصل انسان کندینہ کووه نیر ، تکامل ایدر ، اهمیتسز
طوتانہ ، متذیب اولورسہ ... او وقت مسئولدر .

نه ایدی سوزمز ؟ [اطیعوا الله ...] الله اطاعت ایدیکز ،
رسولانه اطاعت ایدیکز . صوکراده اولی الامرہ .

رسول الله مقامنه خلافت ایدنلر ، سلطنت صاحبی اولانلر ، حاکملر ،
بتون مأمورلر ، اونباشی ، یوزباشی ، بیکیباشی ... جله سی [اولی
الامر] ده داخلدر . آمر دیمک ، اجرایہ مأمور دیمکدر . نه قدر امرا
وارسہ جله سنہ اطاعت ایدک .